

Eduskunnan talousvaliokunnalle

Asia: HE 46/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle EU:n tekoälyasetusta täydentäväksi lainsäädännöksi

Luovat ry:n lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle (HE 46/2025 vp) EU:n tekoälyasetusta täydentäväksi lainsäädännöksi

Luovan työn tekijät ja yrittäjät - Luovat ry kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi liittyen hallituksen esitykseen (HE 46/2025) eduskunnalle EU:n tekoälyasetusta täydentäväksi lainsäädännöksi. Luovat ry edustaa laajasti suomalaista luovia aloja aina yrityksistä yksittäisiin tekijöihin ja kokoaa 14 jäsenjärjestönsä kautta laajasti yhteen suomalaisen luovien alojen ja sen kymmenet tuhannet ammattilaiset.

Pääviestimme hallituksen esityksestä ovat

- **Tekoälyasetuksen tavoitteet on varmistettava: tekoälyjärjestelmien ei tule vaarantaa ihmisten turvallisuutta, terveyttä ja perusoikeuksia. Myös *tekijänoikeus* on suojattu omaisuudensuoja-perusoikeuden alla.**
- **Tekijänoikeuden suojaaman sisällön hyödyntämiseen tekoälyjärjestelmien kehittämisessä tulee hankkia asianmukaiset luvat oikeudenomistajilta. Muutoin sisällön hyödyntäminen tapahtuu oikeudettomasti, jolloin markkinoilla ei vallitse kestävän kasvun edellyttämää eri toimijoiden välistä tasapainoa.**
- **Liikenne- ja viestintävirastolle on varmistettava riittävät taloudelliset resurssit sille koituvien tekoälyjärjestelmien valvontatehtävien hoitamiseksi.**
- **Syväärennös saattaa merkitsemättömänä aiheuttaa peruuttamatonta haittaa niille luovien alojen taiteilijoille, tekijöille ja yrityksille, joiden ääntä, kuvaa tai muuta sisältöä käytetään deepfake-materiaaleissa. Tämä korostaa avoimuusvelvoitteiden toteutumisen ja niiden valvonnan tärkeyttä.**

Luovien sisältöjen käyttöön tekoälyjärjestelmien kehittämisessä tulee saada oikeudenomistajien lupa

Tekijänoikeudella on fundamentaalinen merkitys luovien alojen yritysten, tekijöiden ja taiteilijoiden ansiotoiminnassa. Tekijänoikeus on suojattu perusoikeutena ja omaisuuden suojan piirissä. Ilman vahvaa tekijänoikeutta ja sopimusvapautta ei ole olemassa kukoistavaa alusta- ja tekijänoikeustaloutta. Luovan työn tekijänoikeudet ovat ansainnan perusta.

Hallituksen esityksessä ei kuitenkaan mainita tekijänoikeuksia tekoälyjärjestelmien markkinavalvonnan yhteydessä. Tekoälyjärjestelmien kehityksessä erilaisilla suojatuilla sisällöillä on suuri merkitys ja tekijänoikeudet tulisi huomioida aina myös tekoälyn kansallisen sääntelyn kohdalla. On tärkeää, että kansalliset toimivaltaiset viranomaiset osaavat ottaa tekijänoikeudet huomioon tekoälyjärjestelmien valvonnassa.

Luovien sisältöjen käytön ehdoista ja luvista pitää voida sopia tasapainoisilla markkinoilla. Tekijänoikeuden lähtökohta on, että kun ihmisen luomaa suojattua sisältöä käytetään tekoälyjärjestelmän kehittämisessä, tulee oikeudenomistajalta saada tähän lupa. Lupaa myönnettäessä osapuolet voivat myös sopia sisällön käytöstä suoritettavasta korvauksesta.

Avoimuusvelvoitteet

Avoimuus on yksi tekoälyasetuksen keskeisistä velvoitteista. Avoimuus tekoälyjärjestelmien kehityksessä käytetystä sisällöstä turvaa tekijänoikeuden omistajille tiedon, jonka avulla ne voivat neuvotella oikeuksistaan järjestelmien kehittäjien kanssa ja tarvittaessa puolustaa oikeuksiaan tehokkaiden täytäntöönpanokeinojen avulla.

Syväärennös saattaa asianmukaisesti merkitsemättömänä aiheuttaa peruuttamatonta haittaa niille luovien alojen taiteilijoille, tekijöille ja yrityksille, joiden ääntä, kuvaa tai muuta sisältöä käytetään tekoälyn avulla valmistetuissa deepfake-materiaaleissa. Tämä korostaa avoimuusvelvoitteiden noudattamisen valvonnan ja siihen liittyvän seuraamusjärjestelmän merkitystä.

Kansallisten toimivaltaisten viranomaisten resurssit turvattava ja tiedonvaihto varmistettava

Hallituksen esityksessä markkinavalvontaviranomaiseksi avoimuusvelvoitteiden osalta esitettävälle Liikenne- ja viestintävirastolle on turvattava riittävät taloudelliset resurssit sekä varmistettava henkilöstön riittävä osaaminen (ml. tekijänoikeusosaaminen), myös niiden tilanteiden osalta, joissa luovaa sisältöä hyödynnetään tekoälyjärjestelmissä. On myös varmistettava, että suomalaiset viranomaiset turvaavat tiedonsaannin ja avoimuuden toteutumisen, mikä on välttämätöntä tekijänoikeusloukkauksiin puuttumisen mahdollistamiseksi.

Yleiskäyttöisten (erit. generatiivinen tekoäly) tekoälyjärjestelmien valvonta ei lähtökohtaisesti kuulu jäsenvaltioiden toimivaltaan, vaan niiden osalta ensisijainen valvontaelin on EU:n tekoälytoimisto. Tekoälyjärjestelmien valvonnasta säädettyä on kuitenkin erittäin tärkeää riittävällä tavalla varmistaa ja resursoida kansallisten toimivaltaisten viranomaisten yhteistyö ja tiedonvaihto EU:n yhteistyöelinten, kuten komissio, tekoälyneuvosto ja tekoälytoimisto sekä muiden jäsenvaltioiden valvontaviranomaisten, kanssa. Tekoälyasetuksen luottamuksellisuussäännösten ylitulkinta ei saa vaarantaa valvonnan kannalta tehokasta tiedonvaihtoa viranomaisten välillä.

Espoossa 20.5.2025

Vappu Aura
Puheenjohtaja

Lauri Kaira
Edunvalvontajohtaja

Luovan työn tekijät ja yrittäjät – Luovat ry